

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ІВАНА ПУЛЮЯ**

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту та адміністрування

ПЕЛЕХ ПАВЛО ВОЛОДИМИРОВИЧ

УДК 336

**ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ ПІДПРИЄМСТВА,
НА ПРИКЛАДІ АТ ТРЗ «ОРІОН»**

Спеціальність 073 – Менеджмент

АВТОРЕФЕРАТ

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»

Тернопіль – 2019

Робота виконана на кафедрі менеджменту та адміністрування факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
Галушак Ольга Ярополківна,
кафедра менеджменту та адміністрування
факультету економіки та менеджменту
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя

Рецензент:

кандидат технічних наук, доцент
Стойко Ігор Іванович,
кафедра управління інноваційною діяльністю та
сферою послуг факультету економіки та
менеджменту Тернопільського національного
технічного університету імені Івана Пулюя

Захист відбудеться «24» грудня 2019р. о 9⁰⁰ год. на засіданні екзаменаційної комісії у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя

Науковий керівник

О.Я.Галушак

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Продуктивна виробнича діяльність підприємств в умовах ринкового середовища визначається параметрами виробництва і продажу суспільно визнаних благ продукції, робіт, послуг з метою отримання прибутку. Завдання виробничої діяльності передбачають максимально можливий обсяг виробництва і продажу продукції заданого асортименту, потрібної якості у визначені терміни при найдетальнішому використанні виробничого потенціалу, сприятливих умов зовнішнього економічного середовища, досягнень науки і техніки для стійкого насичення ринку конкурентоспроможною продукцією та досягнення високих фінансових результатів.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що саме виробнича програма визначає необхідний обсяг виробництва продукції в плановому періоді, який відповідає за номенклатурою, асортиментом і якістю вимогам плану продажів. Вона обумовлює завдання по введенню в дію нових виробничих потужностей, потребу в матеріально-сировинних ресурсах, чисельності персоналу, транспорті тощо.

Основним завданням виробничої програми є максимальне задоволення потреб споживачів у високоякісній, конкурентноздатній продукції при найкращому використанні ресурсів з метою отримання прибутку

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що проблемні питання у сфері розроблення (формування) та реалізації виробничої програми підприємства досліджували такі науковці, як М. Бондарчук, І. Євсєєва, Ю. Єгупов, В. Іваненко, Л. Іваненко, С. Іванов, С. Мостовий, О. Орлов, С. Погорєлов, М. Повідайчик та інші. Разом з тим, у різних літературних джерелах наведено різні трактування поняття виробничої програми.

На нашу думку, найбільш правильним визначенням виробничої програми є: виробнича програма підприємства – основний розділ перспективного і річного бізнес-плану розвитку підприємства, в якому визначаються об'єм виготовлення і випуску продукції за номенклатурою, асортиментом і якістю в натуральному і вартісному виразах.

Метою роботи є дослідження формування виробничої програми промислового підприємства та розробка заходів, спрямованих на досягнення її збалансованості.

Для досягнення мети були поставлені наступні **завдання**:

- дослідити теоретичні основи формування виробничої програми на промисловому підприємстві;
- оцінити сферу діяльності обраного об'єкта дослідження;
- провести аналіз загальних показників діяльності АТ ТРЗ «Оріон»;
- дослідити особливості формування виробничої програми на підприємстві;
- розробити практичні рекомендації щодо підвищення ефективності формування виробничої програми на досліджуваному підприємстві;

– здійснити економічну оцінку розроблених проектних рішень.

Об'єктом дослідження дипломної магістерської роботи є діяльність акціонерного товариства "Тернопільський радіозавод "Оріон".

Предметом дослідження є особливості формування виробничої програми підприємстві.

Методи дослідження. Для розв'язування поставлених завдань використовувалися загальнонаукові методи дослідження — емпіричні (спостереження, опис) та теоретичні (аналіз, синтез даних, інтерполяція, узагальнення, пояснення).

Джерела дослідження. Інформаційною базою дослідження слугували наукові праці українських і зарубіжних вчених, статистичні матеріали, законодавчі та нормативні акти, звітні дані досліджуваного підприємства, періодична література, ресурси Internet.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна одержаних результатів полягає у дослідженні теоретичних засад формування виробничої програми промислового підприємства, в аналізі сучасних наукових підходів до трактування поняття «виробнича програма», на основі чого у роботі запропоновано оптимальне визначення цього терміну, а також у розробленні заходів щодо покращення планування виробництва продукції на досліджуваному підприємстві.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробленні та обґрунтуванні комплексу заходів щодо більш оптимального формування виробничої програми АТ ТРЗ «Оріон». Цього можна досягти шляхом розрахунку оптимальних рівня цін та обсягів випуску різних видів продукції, врахуванням ресурсних можливостей підприємства. Активна маркетингова діяльність також повинна сприяти зростанню обсягів виробництва та реалізації продукції. Пропозиції при їх практичному впровадженні зможуть сприяти виходу підприємства з кризового стану.

Структура й обсяг дипломної магістерської роботи. Дипломна магістерська робота складається зі вступу, семи розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи – 126 сторінок комп'ютерного тексту, вона містить 12 рисунків і 13 таблиць, 2 додатки, список використаних джерел із 70 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі розкрито актуальність теми магістерської роботи, сформульовано її мету та завдання, проблему, що потребує визначення, ступінь її розробки, предмет та об'єкт дослідження, елементи наукової новизни, практичну значущість її результатів, охарактеризовано методи наукових досліджень та інформаційну базу, що використовувались для дослідження, а також наведено структуру роботи.

Упершому розділі «Теоретичні аспекти формування виробничої програми підприємства» проаналізовано наукові визначення поняття «виробнича програма», досліджено основні механізми формування та показники виробничої програми.

Виробнича програма відображає напрями і завдання розвитку підприємства в плановому періоді, виробничо-господарські зв'язки з іншими підприємствами, профіль і ступінь спеціалізації і комбінування виробництва.

Планування виробництва продукції на підприємствах — це процес розроблення та виконання основних показників з обсягів виробництва. Номенклатуру, асортимент і кількісні показники продукції визначають, виходячи з потреб ринку, на підставі них складають план збуту продукції.

При формуванні виробничої програми підприємства вирішують такі основні задачі:

- 1) покращення рівня якості, надійності та дизайну продукції, виходячи із потреб ринку;
- 2) забезпечення високих і стабільних темпів зростання обсягів виробництва продукції у вартісних та натуральних показниках;
- 3) формування номенклатури та асортименту продукції відповідно до етапів (стадій) її життєвого циклу;
- 4) оптимальне використання виробничих потужностей і ресурсного потенціалу підприємства в контексті економії витрат, бездефектності та ритмічності виробництва.

Враховуючи результати виконаних різними авторами досліджень встановлено, що формування виробничої програми підприємства передбачає:

- 1) розроблення стратегічного плану та здійснення прогнозу потреби в продукції;
- 2) вивчення попиту на ринку;
- 3) комплексний аналіз та оцінювання державних контрактів і замовлень;
- 4) дослідження портфеля замовлень на продукцію інших споживачів.

Загальна мета аналізу виробничої програми – визначити оптимальний обсяг, номенклатуру і асортимент продукції потрібної якості для заключення договорів з її виробництва та поставок при максимальному використанні економічного потенціалу підприємств і досягненні стійкої прибутковості виробничої діяльності.

Для узагальненої характеристики діяльності підприємства та узгодження виробничої програми з фінансовими результатами в основу планування виробничої програми покладена система показників обсягів виробництва: натуральних, вартісних і трудових. Вони повинні точно відображати обсяг продукції з урахуванням її споживчих якостей, стимулювати виготовлення найефективніших і високоякісних виробів, сприяти раціональному використанню матеріальних, трудових та фінансових ресурсів.

Розробляючи річну виробничу програму, необхідно забезпечити максимальний дохід, високу фінансову стійкість і платоспроможність кожного підприємства. Це передбачає відбір і включення в план виробництва найбільш конкурентоспроможних і рентабельних видів продукції.

Удругому розділі «Дослідження механізмів формування виробничої програми АТ ТРЗ «Оріон» наведена загальна характеристика підприємства, здійснено аналіз основних показників його діяльності та механізмів формування виробничої програми.

Акціонерне товариство "Тернопільський радіозавод "Оріон" - одне з провідних підприємств України, що спеціалізуються на виробництві засобів радіозв'язку та іншої продукції спеціального радіотехнічного призначення. В організаційному відношенні підприємство – це єдиний виробничо-господарський комплекс, у якому поєднані всі три види виробничих процесів: основні, допоміжні та обслуговуючі.

Значними ринковими перевагами підприємства є: його надзвичайно зручне географічне розташування; висококваліфіковані спеціалісти; власний потужний науково-конструкторський та технологічний потенціал; передові інженерні комунікації. За своїми параметрами діюче виробництво не поступається аналогічним в галузі. Нові системи радіозв'язку підприємством розробляються і впроваджуються практично щороку.

За період 2016-2018 рр. дохід АТ «ТРЗ «Оріон» скоротився з 56307 тис. грн. до 18615 тис. грн., у той час як загальні витрати протягом 2016-2018 рр. зменшилися не так істотно – у загальному на 46%. Найбільше скоротилися матеріальні витрати - на 63%, що пояснюється значним падінням обсягів виробництва продукції. Заробітна плата скоротилася дещо менше (на 32%) у зв'язку з її загальним ростом у державі в цілому через нормативне підвищення мінімального рівня оплати праці.

Це відобразилося на показниках оцінки фінансово-економічної діяльності підприємства: коефіцієнт абсолютної ліквідності у звітному році становить 0,011 при нормативному значенні 0,2-0,35; коефіцієнт швидкої ліквідності - 0,26 при оптимальному значенні 0,6-0,8. Показники ділової активності у 2018 році порівняно з 2017 роком зменшилися: коефіцієнт оборотності активів - в 2,5 рази; коефіцієнт оборотності власного капіталу - в 2 рази.

Попри те що, основним завданням кадрової політики товариство декларувало формування і підтримання ефективної роботи трудового персоналу, середньооблікова чисельність штатних працівників за 3 останні роки скоротилася на 23,6%.

В товаристві нараховується близько 300 одиниць діючого технологічного обладнання, в т.ч. в основному виробництві задіяні 247 одиниць, загалом старого та зношеного. Загальна вартість придбаного за звітний період нового обладнання становила 60,23 тис. грн., що склало всього 0,2% від балансової вартості основних засобів АТ «ТРЗ «Оріон».

Випуск товарної продукції АТ «ТРЗ «Оріон» за 2018 рік становить 12796 тис. грн. в тому числі випуск спец продукції - 6002 тис. грн. (46,9%), народно-господарської продукції - 6794 тис. грн. Обсяги випуску спец продукції у загальному обсязі протягом досліджуваного періоду систематично знижувалися порівняно з 77% у 2016 р. та 50,5% у 2017 р. За 2018 рік реалізовано продукції основної діяльності на суму 18615 тис. грн., в тому числі на експорт - 93 тис. грн, що становить всього 0,5% порівняно з 6% у 2017 р. та 25,9 % у 2016 р., продукція призначена для подальшої відправки за межі України - 6868 тис. грн. (36,9%), реалізація продукції замовникам за рахунок бюджетних коштів - 3117 тис. грн. (16,6% порівняно з 22,9% у 2016 р.) та продукція іншим споживачам в межах України - 8537 тис. грн. (45,9%).

Щодо ринків збуту та основних клієнтів слід зазначити, що відповідно до номенклатури продукції АТ «ТРЗ «Оріон», крім українського ринку, освоїло окремі сегменти і на світовому ринку. Основними ринками реалізації засобів зв'язку для бронетехніки є Індія, Єгипет, В'єтнам, Ємен, Ефіопія, Лівія, Бангладеш, Туркменістан, Болгарія, Алжир. Проводяться дослідження щодо вивчення можливостей постачання продукції на ринки Лаосу, Таджикистану, Республіки Білорусь, Азербайджану, Грузії.

Загалом, проведений аналіз основних техніко-економічних показників діяльності АТ «ТРЗ «Оріон» засвідчив, що за період 2016-2018 рр. його охопила глибока криза.

У третьому розділі «Вдосконалення формування виробничої програми АТ ТРЗ «Оріон»» запропоновано алгоритм планування виробництва та реалізації різних видів продукції на основі оптимального ціноутворення, досліджено механізм оптимізації виробничої програми з урахуванням ресурсних можливостей підприємства та запропоновано шляхи вдосконалення маркетингової діяльності підприємства з метою розширення обсягів збуту.

Важливою умовою формування виробничої програми є визначення критичного обсягу виробництва кожного виду продукції, який визначає мінімально граничну величину договорів поставки, перевищення якої забезпечить вихід підприємства за межі збитковості. Чим більшим буде обсяг реалізації від критичного, тим більшим може стати прибуток підприємства. Одночасно за мету планування може ставитися й зменшення критичного обсягу виробництва продукції для більшої стабільності при зміні кон'юнктури ринку.

Звичайно найпростішим варіантом видається зростання ціни продажу, проте цього можна досягти лише шляхом пошуку нових ринків збуту, покращення якості продукції при зменшенні постійних витрат. Досвід АТ "ТРЗ "Оріон" показав, що на практиці зростання ціни одного з основних видів продукції підприємства - виробу АЗВК1 - у півтора рази за 3 роки призвело до стрімкого падіння (у 14 разів) обсягів виробництва та реалізації - з 334 одиниць у 2016 р. до 24 - у 2018р.

Очевидно, що планування виробничої програми слід здійснювати з врахуванням методики визначення оптимальної ціни, точки беззбитковості та відповідних обсягів виробництва продукції. Рівняння залежності між обсягами збуту та ціною одиниці виробу АВЗК1 було отримано на основі статистичних даних з використанням *Microsoft Excel*, зокрема вбудованої статистичної функції *ЛИНЕЙН*. У той же час загальні витрати виробництва при виготовленні виробу дорівнюють сумі постійних та перемінних витрат (останні пропорційно зростають з обсягом випуску).

Таким чином, наявність двох функціональних залежностей: витрат виробництва від обсягу збуту та обсягу збуту від ціни, дозволяють визначити оптимальну ціну, тобто такий її рівень, при якому досягається основна мета планування виробництва продукції – досягнення максимального прибутку. Обґрунтовано, що оптимальна ціна одиниці виробу АВЗК1 - 59806,5 грн. При такій ціні і збереженні існуючих тенденцій очікуваний обсяг реалізації виробу – 226 шт.

Різні варіанти виробничої програми повинні бути сформовані з урахуванням ресурсних можливостей підприємства. В умовах ринкової економіки існують певні обмеження, які враховуються в процесі оптимізації асортименту. Незначні, на перший погляд, обмеження можуть суттєво вплинути на вибір оптимального асортименту.

Оптимальна виробнича програма – це програма, що максимально враховує наявні на підприємстві ресурси та забезпечує досягнення найкращих результатів його діяльності за обраними показниками. Вважаємо, що одним з кроків щодо виходу АТ ТРЗ «Оріон» з глибокої кризи має стати формування оптимальної виробничої програми з застосуванням економіко-математичних методів. Як приклад, наведено розрахунок оптимального обсягу виробництва двох виробів, які склали основу виробничої програми товариства у 2018 р.: радіостанції АВЗК 1 та шоломофону ШШ-1. У якості обмежень при виробництві продукції обрано трудомісткість і кошти, затрачені для виготовлення одного виробу (собівартість).

Для розв'язку поставленої задачі обрано метод лінійного програмування. Метод передбачає складання наступної системи рівнянь:

1. За трудомісткістю та затраченими коштами:
2. За критерієм оптимальності: - одержання максимального прибутку.

Задача розв'язана з використанням програмного продукту *Microsoft Excel*. За накладених обмежень на АТ ТРЗ “Оріон” оптимальний обсяг випуску станцій АВЗК 1 – 78 штук, а шоломофону ШШ-1 – 531 шт., що за критерієм оптимальності принесе прибуток у розмірі 550 тис. грн.

Якщо виробнича програма містить понад два види продукції, то для встановлення оптимальної структури номенклатурних позицій розрахунки слід вести за допомогою відповідних програмних продуктів (наприклад, стандартної програми лінійного програмування) ПК.

Основною метою маркетингової діяльності АТ «ТРЗ «Оріон» повинно бути найповніше задоволення потреб потенційних покупців у засобах радіозв'язку шляхом збільшення максимально можливих об'ємів поставок продукції та отримання підприємством максимально можливих прибутків.

За проведеним аналізом ринку можна стверджувати, що розвиток виробництва різних видів засобів радіозв'язку є перспективним. Проте підприємство повинно активізувати різні канали збутової діяльності. Систематизовано першочергові завдання маркетингової служби АТ «ТРЗ «Оріон» щодо активізації основних форм продажу різних видів продукції. Ці заходи вимагають витрат коштів в обсязі 500 тис. грн. Дані витрати будуть ефективними, коли з їх допомогою товариство зможе розширити коло покупців і підвищити обсяги реалізації продукції. Обґрунтовано, що додатковий прибуток від впровадження пропозицій становитиме 587,7 тис. грн., тобто рентабельність заходів становить 17,5%.

У четвертому розділі «Спеціальна частина» проаналізовано розвиток галузі радіобудування в Україні та нормативно-правову базу регулювання виробничої діяльності підприємства.

Виробництво засобів зв'язку можна віднести до галузі «високих технологій». В той час, коли у всьому світі говорять про необхідність розвитку «високих технологій», в промисловості України її частка становить не більше 3–5%. Неконкурентність України на ринку засобів зв'язку сьогодні є значною проблемою. На ринку представлені тільки окремі підприємства, продукція яких експортується і здатна конкурувати, серед яких й АТ «ТРЗ «Оріон».

Основою законодавства, що регулює діяльність підприємств, є система загальних (статусних) та спеціальних законів, які визначають його правове. Крім законів, господарська діяльність в Україні регулюється постановами Верховної Ради України та іншими підзаконними нормативно-правовими актами.

У п'ятому розділі «Обґрунтування економічної ефективності» проведено економічне обґрунтування вдосконалення планування виробництва та реалізації різних видів продукції, визначення оптимального варіанту використання ресурсних можливостей підприємства та маркетингової діяльності підприємства.

У шостому розділі «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» висвітлено завдання в галузі охорони праці, проведено загальний аналіз стану охорони праці, запропоновані заходи для поліпшення умов праці та розглянуто структуру цивільного захисту.

У сьомому розділі «Екологія» розкрито процедури екологічного супроводу планової господарської діяльності та стимулювання природоохоронної діяльності підприємства

ВИСНОВКИ

Виробнича діяльність будь-якого промислового підприємства характеризується низкою показників. Найістотнішими серед них вважаються попит на продукцію, обсяги виробництва та продажу, виробнича потужність підприємства, витрати на продукцію та її ціни, загальний дохід тощо. Всі вони значною мірою пов'язані з виробничою програмою підприємства – комплексним планом виробництва та реалізації продукції.

АТ “Тернопільський радіозавод “Оріон” - це підприємство, основним видом економічної діяльності якого є виробництво радіотехнічних засобів. Товариство на сьогодні є одним з провідних підприємств України у своїй галузі. В останні роки воно займає високі місця у загальнодержавних рейтингах “Експортер року” та “Імпортер року” серед підприємств України, які працюють у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

В організаційному відношенні підприємство – це єдиний виробничо-господарський комплекс, у якому поєднані всі три види виробничих процесів: основні, допоміжні та обслуговуючі підрозділи. Також підприємство володіє власним потужним науково-конструкторським та технологічним потенціалом.

Разом з тим, проведений у роботі аналіз засвідчив, що за період 2016-2018 рр. АТ «ТРЗ «Оріон» охопила глибока криза. Чистий дохід від реалізації продукції скоротився у 3 рази. Як наслідок з 708 тис. грн. прибутку у 2016 р. товариство у 2018 р. отримало 8,5 млн. збитку. Рентабельність була додатною лише у 2016 р., та й то на мінімальному рівні.

У досліджуваному періоді прослідковується постійне зростання кредиторської заборгованості. Дебіторська заборгованість дещо зросла у 2017 р., після чого у 2018 році істотно зменшилася - на 43,3%.

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу за 2018 рік склала 452 чоловік, тобто за 3 роки вона скоротилася на 140 чол. Середньооблікова чисельність працівників, які працювали на умовах неповного робочого тижня у 2018 р. з економічних причин становить 426 осіб (92,2% від повного складу). Протягом усього періоду скорочувалася середньомісячна заробітна плата працівників. Продуктивність праці попри скорочення чисельності працівників знизилася більше, ніж у 2 рази. Та сама тенденція характерна і для фондівіддачі.

Значною проблемою є те, що на підприємстві неефективно проводиться модернізація обладнання, його заміна. Основні засоби застарілі, вимагають оновлення. Останній раз товариством придбано нові основні засоби у 2016 році. Середній коефіцієнт завантаження обладнання при однозмінній роботі за останні 5 років складає 21,8%.

За останні три роки обсяги випуску товарної продукції АТ «ТРЗ «Оріон» склали 104,4 млн. грн. Обсяги товарної продукції за 2018 рік становили 12,8 млн. грн. та зменшились в 2,5 рази порівняно з 2017 роком і в 4,7 рази порівняно з 2016 роком. За 2016-2018 роки реалізовано

товарної продукції на суму 105, 8 тис. грн. За 2018 рік чистий дохід від реалізації продукції склав 18,6 млн. грн., що менше в 1,7 рази порівняно з 2017 роком і в 3 рази порівняно з 2016 роком. Це є основною причиною того, що за 2018 рік товариство отримало значні збитки.

Протягом досліджуваного періоду спостерігається різке скорочення виробничої програми АТ «ТРЗ «Оріон» у натуральних показниках. У 2018 р. випуск радіостанцій АВЗК 1 складає 7%, а радіостанцій системи "Оріон" – 22,9% від рівня 2016р. Радіостанції Р-173М, які у попередні періоди приносили товариству 24-27% доходу, у 2018 р. не склали помітної частки у виробничій програмі. Поруч з цим товариством у 2018 р. істотно розширено нову нішу на ринку – поставку шоломофонів ШШ-1 для Національної гвардії України..

Специфіка збуту АТ «ТРЗ «Оріон» полягає в тому, що в продукції підприємства зацікавлено досить вузьке коло споживачів, в основному державні структури, на які робиться ставка. Для виходу з кризового стану та для завоювання нових сегментів ринку АТ «ТРЗ «Оріон» повинен втілити низку заходів, спрямованих на підвищення ефективності його діяльності.

Головним завданням формування виробничої програми товариства є отримання максимального прибутку. При цьому така мета досягається лише шляхом оптимального використання наявних ресурсів з одночасним зменшенням затрат. Проте проведений у розділі 2 аналіз показав, що АТ ТРЗ «Оріон» в останні роки обрало тактику, за якої обсяги випуску стандартних видів продукції скорочувалися з одночасним зростанням цін за один виріб. Така політика призвела до втрати позицій підприємства на ринку. Попри те, що у 2018р. рентабельність продукції складала 26,7%, загальні витрати підприємства у понад два рази перевищили собівартість реалізованої продукції. Це свідчить про необхідність зміни цінової політики підприємства з одночасним зменшенням витрат, особливо на невиробничі потреби.

Тому вважаємо, що планування виробничої програми АТ ТРЗ «Оріон» слід здійснювати з врахуванням методики визначення оптимальної ціни, точки беззбитковості та обсягів виробництва продукції. Як приклад втілення такого підходу за допомогою *Microsoft Excel*, зокрема вбудованої статистичної функції *ЛИНЕЙН*, розраховано параметри математичної моделі залежності між обсягом збуту і ціною одиниці виробу АВЗК1. На цій основі знайдено оптимальну ціну одиниці та очікуваний обсяг реалізації виробу, прибуток від реалізації якого складе 1193880 грн.

Одним з кроків щодо виходу АТ ТРЗ «Оріон» з глибокої кризи має стати формування виробничої програми з урахуванням ресурсних можливостей підприємства. Як приклад, оцінено доцільність випуску двох виробів, які склали основу виробничої програми товариства у 2018 р.: радіостанції АВЗК 1 та шоломофону ШШ-1. Поставлена задача розв'язана методом лінійного програмування. За обраним критерієм оптимальності визначені обсяги виробництва, які принесуть АТ ТРЗ "Оріон" прибуток у розмірі 550110 грн.

Значною проблемою АТ “ТРЗ “Оріон” є недостатня завантаженість виробничих потужностей, тому основною метою маркетингової діяльності АТ “ТРЗ “Оріон” повинно стати максимальне інформування потенційних покупців про продукцію підприємства, що дозволить підвищити обсяг продаж виробів і залучити нових покупців.

АНОТАЦІЯ

Пелех П.В. Дослідження формування виробничої програми підприємства, на прикладі АТ ТРЗ «Оріон» [Рукопис]: комплексна дипломна робота на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 073 / Павло Володимирович Пелех; ТНТУ. — Тернопіль: [б. в.], 2019. — 149 с.

Магістерська робота: 149 с., 12 рис., 13 табл., 2 додатки, 70 літературних джерел.

Об'єкт дослідження – діяльність акціонерного товариства "Тернопільський радіозавод "Оріон".

Метою роботи є дослідження формування виробничої програми промислового підприємства та розробка заходів, спрямованих на досягнення її збалансованості.

Методи дослідження – загальнонаукові— емпіричні ([спостереження](#), [опис](#)) та теоретичні ([аналіз](#), [синтез](#) даних, інтерполяція. [узагальнення](#), [пояснення](#)).

Запропоновано комплекс заходів щодо більш ефективного формування виробничої програми АТ ТРЗ «Оріон» шляхом розрахунку оптимальних рівня цін та обсягів випуску різних видів продукції, врахуванням ресурсних можливостей підприємства та активізації маркетингової діяльності.

Ключові слова: виробнича програма, виробнича потужність, товарна продукція, методи оптимізації.

ABSTRACTS

Pelech P.V. Investigation of the formation of the production program of the enterprise, on the example of JSC TRP "Orion". [Manuscript]: comprehensive thesis for obtaining the qualification master's degree in 073 / PavloVolodymyrovychPelekh; TNTU. - Ternopil: [b. in.], 2019. - 149 p.

Diploma work: 149 pages, 12 figures, 13 tables, 2 appendixes, 70 references.

The Object of Investigation– activity of the joint stock company "Ternopil radio plant" Orion ".

The Aim of the Work is research on the formation of a production program of an industrial enterprise and the development of measures aimed at achieving its balance.

Research methods – general scientific - empirical (observation, description) and theoretical (analysis, data synthesis, interpolation. generalization, explanation).

The complex of measures is proposed to more effectively formulate the production program of JSC TRP "Orion" by calculating the optimum level of prices and outputs of different types of products, taking into account the enterprise's resource potential and intensifying marketing activities.

Key words: production program, production capacity, commodity products, optimization methods.